

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-372/22 - 1

Zaak C-372/22

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

9 juni 2022

Verwijzende rechter:

Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Luxemburg)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

8 juni 2022

Verzoekende partij:

CM

Verwerende partij:

DN

[omissis] *Vonnis* [omissis] *van 8 juni 2022*

[omissis]

Tussen:

[omissis] **CM**, geboren te [omissis] 1979 te [omissis] (Frankrijk), wonende te [omissis] Luxemburg, [omissis],

verzoeker [omissis],

[omissis] **en:**

[omissis] **DN**, geboren te [omissis] 1978 te [omissis] (Frankrijk), wonende te [omissis] (Frankrijk), [omissis],

verweerster [omissis],

[omissis]

PROCEDURE

Gelet op het vonnis [omissis] van 1 december 2020 is de behandeling van de zaak geschorst totdat de familierechter bij de Tribunal judiciaire de Nanterre (rechter in eerste aanleg Nanterre, Frankrijk) uitspraak heeft gedaan over zijn internationale territoriale bevoegdheid [omissis].

[omissis]

Voorwerp van de voortzetting van de mondelinge behandeling

[omissis] [D]e familierechter [heeft] een terechtzitting gepland voor 11 mei 2022 voor beperkte pleidooien over de kwesties van litispendingie en internationale territoriale bevoegdheid.

[CM] concludeert dat de verwijzende rechter internationale territoriale bevoegdheid heeft krachtens artikel 9, lid 1, van verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid (hierna: „verordening (EG) nr. 2201/2003”), daar het in dit artikel toegepaste tijds criterium voor de bevoegdheid het tijdstip van de wettelijke verhuizing is, waarbij de datum van het vonnis niet van belang is. Aangezien het vonnis [omissis] van 12 juni 2020 de verhuisdatum op 30 augustus 2020 [heeft] vastgesteld, was CM naar zijn mening dus tot en met 30 november 2020 gerechtigd om zich tot de Luxemburgse familierechter te wenden. Gelet op de in Frankrijk gegeven beslissingen is er volgens hem geen litispendingie meer zijn in de zin van artikel 19 van verordening (EG) nr. 2201/2003. Ten aanzien van artikel 15 van deze verordening is artikel 9, lid 1, ervan prioritair van toepassing, aangezien artikel 8 uitdrukkelijk naar laatstgenoemd artikel verwijst. Bovendien zijn de voorwaarden van artikel 15, lid 1, cumulatief en in casu niet vervuld, daar de familierechter bij de verwijzende rechterlijke instantie het best in staat is om uitspraak te doen, aangezien hij de kinderen en de feiten van de zaak kent. Aangezien de Franse rechter zich onbevoegd heeft verklaard, zou toepassing van artikel 15 in dit geval een vorm van rechtsweigering zijn.

Ook [DN] is van mening dat er, gezien de Franse beslissingen, geen litispendingie meer is. Zij is evenwel van oordeel dat artikel 15 van verordening (EG) nr. 2201/2003 in casu van toepassing is, en verklaart uitdrukkelijk dat zij een verwijzing aanvaardt, zoals wordt vereist in lid 2 *in fine* van dit artikel. Zij stelt dat in het onderhavige geval aan alle relevante criteria van artikel 15, lid 3, is voldaan, zodat de Franse rechterlijke instanties beter dan de Luxemburgse in staat zijn om de zaak te behandelen.

Feiten en voorgeschiedenis

Bij vonnis [omissis] van 12 juni 2020 heeft de familierechter op het verzoek van de gemeenschappelijke minderjarige kinderen [AF] en [BG] als volgt beslist:

„[...] stelt, met ingang van 31 augustus 2020, de wettelijke woonplaats en de gewone verblijfplaats van de gemeenschappelijke minderjarige kinderen [AF], geboren [in 2009], en [BG], geboren [in 2010], vast bij [DN],

stelt dat [CM], met ingang van 31 augustus 2020, ten aanzien van de [omissis] gemeenschappelijke minderjarige kinderen [AF] en [BG], een omgangs- en verblijfsrecht zal uitoefenen overeenkomstig de volgende modaliteiten, tenzij partijen anders overeenkomen:

[omissis] [modaliteiten van de uitoefening van het omgangsrecht]”.

Dit vonnis is in kracht van gewijsde gegaan [omissis].

Er zij aan herinnerd dat in de onderhavige zaak de familierechter bij de verwijzende rechterlijke instantie bij vonnis [omissis] van 1 december 2020 de behandeling van de zaak heeft geschorst op grond van artikel 19 van verordening (EG) nr. 2201/2003 *en* artikel 12 van verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen, totdat de familierechter bij de Tribunal judiciaire de Nanterre uitspraak zou hebben gedaan over zijn internationale territoriale bevoegdheid [omissis].

Bij vonnis van 17 september 2021 heeft de familierechter bij de Tribunal judiciaire de Nanterre, op grond van de artikelen 8 en 9 van verordening (EG) nr. 2201/2003, als volgt beslist:

„[...] – dat [CM] op 14 oktober 2020, dat wil zeggen binnen een termijn van drie maanden na de wettelijke verhuizing van de minderjarige kinderen, bij de Tribunal d'arrondissement de Luxembourg een verzoekschrift heeft neergelegd tot wijziging van de modaliteiten van het omgangs- en verblijfsrecht [omissis];

– dat uit niets blijkt dat [CM] de bevoegdheid van de Franse rechterlijke instanties heeft aanvaard.

Bijgevolg is de Tribunal judiciaire de Nanterre, gelet op bovengenoemde teksten, niet territoriaal bevoegd.

[omissis]”.

Bij arrest van 3 maart 2022 heeft de Cour d’appel de Versailles (rechter in tweede aanleg Versailles, Frankrijk) zich „niet bevoegd [verklaard] voor het door [DN] [omissis] [tegen dat vonnis] ingestelde [beroep]”.

[omissis]

Motivering van de beslissing

Het vonnis [omissis] van 12 juni 2020 maakt melding van:

- de volgende aan de belangen van de kinderen [AF] en [BG] ontleende redenen voor de uitgestelde werking van de wijziging van de wettelijke woonplaats en de gewone verblijfplaats: „teneinde de kinderen in staat te stellen hun schooljaar in Luxemburg te voltooien en de eventueel reeds voor de zomervakantie gemaakte plannen zo weinig mogelijk in gevaar te brengen, zal deze wijziging ingaan op 31 augustus 2020, de dag die voorafgaat aan het begin van het nieuwe schooljaar in [Frankrijk]”;
- [omissis].

Door de aldus verleende uitgestelde werking situeert de indiening van het verzoekschrift door [CM] bij de verwijzende rechter op 14 oktober 2020, dat wil zeggen zes dagen na de indiening van het verzoekschrift door [DN] in Nanterre (Frankrijk), zich alleszins minder dan drie maanden na de *daadwerkelijke* verhuizing van de kinderen, die op 30 augustus 2020 heeft plaatsgevonden, maar ook meer dan vier maanden na de uitspraak van het vonnis [omissis] van 12 juni 2020 waarbij tot die verhuizing is *beslist*, een vonnis dat vervolgens in kracht van gewijsde is gegaan [omissis].

Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft met betrekking tot artikel 15 van verordening (EG) nr. 2201/2003 geoordeeld dat:

- „artikel 15, lid 1, van verordening nr. 2201/2003 aldus moet worden uitgelegd dat: het bevoegde gerecht van een lidstaat eerst tot de slotsom kan komen dat een gerecht van een andere lidstaat waarmee het kind een bijzondere band heeft, beter in staat is om de zaak te behandelen, nadat het zich ervan heeft vergewist dat verwijzing van de zaak naar een dergelijk gerecht werkelijk en concreet toegevoegde waarde kan bieden voor het onderzoek van die zaak, met name gelet op de in die andere lidstaat geldende procedurele bepalingen; het bevoegde gerecht van een lidstaat eerst tot de slotsom kan komen dat een dergelijke verwijzing in het belang van het kind is, nadat het zich er met name van heeft vergewist dat die verwijzing geen negatieve gevolgen kan hebben voor de situatie van het kind” (arrest van het Hof van 27 oktober 2016, C-428/15);

- „[a]rtikel 15 van verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1347/2000, aldus moet worden uitgelegd dat het niet van toepassing is op een situatie als die in het hoofdgeding, waarin de twee gerechten waarbij de zaak is aangebracht op grond van artikel 12 respectievelijk artikel 8 van die verordening bevoegd zijn om ten gronde over de zaak te beslissen” (arrest van het Hof van 4 oktober 2018, C-478/17).

In de onderhavige zaak is ten aanzien van [AF] en [BG] cumulatief voldaan aan de vier – letterlijk gezien zelfs slechts als alternatieven geldende – relevante criteria van artikel 15, lid 3, van verordening (EG) nr. 2201/2003 voor het bestaan van een bijzondere band (het vijfde criterium, inzake „maatregelen ter bescherming van het kind”, is in casu niet van toepassing):

- a) De kinderen hebben sinds de verhuizing op 31 augustus 2020 kennelijk hun gewone verblijfplaats in Frankrijk.
- b) De kinderen hadden in het verleden reeds hun gewone verblijfplaats in Frankrijk. Het tussen partijen gewezen vonnis [omissis] van 21 januari 2019 vermeldt in dit verband dat „beide partijen [afkomstig zijn] uit de regio Parijs en [dat] het gezin [daar heeft] gewoond tot de verhuizing naar Luxemburg, die voor [CM] heeft plaatsgevonden op 1 juli 2015 en voor [DN] eind augustus 2015”.
- c) Beide kinderen hebben de Franse nationaliteit.
- d) Hun moeder, [DN], heeft haar gewone verblijfplaats in Frankrijk.

Bovendien is de familierechter bij de verwijzende rechterlijke instantie, gelet op de feiten van de zaak, van oordeel dat iedere onderzoeksmaatregel die hij waarschijnlijk zal moeten nemen, gezien de leeftijd van de kinderen en het feit dat het vonnis [omissis] van 12 juni 2020 dateert van bijna twee jaar geleden, ofwel de toepassing zal vereisen van verordening (EU) 2020/1783 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2020 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken (van toepassing vanaf 1 juli 2022), ofwel moeilijkheden zal opleveren in verband met de geografische afstand (bijvoorbeeld een verhoor van minderjarigen op grond van artikel 388-1 van de Code civil (burgerlijk wetboek)). Ten slotte zou, in het geval dat [CM's] verzoek met betrekking tot de modaliteiten van zijn omgangs- en verblijfsrecht ontvankelijk zou zijn, de Franse familierechter beter in staat zijn om de feitelijke situatie te beoordelen van de kinderen die sinds 30 augustus 2020 hun gewone verblijfplaats op het Franse grondgebied hebben, en om zo nodig een regeling vast te stellen die passend is voor het sociale kader en voor de concreet geboden mogelijkheden. Het zou dus wel degelijk gaan om een

„*werkelijk[e] en concre[te] toegevoegde waarde*” in de zin van bovengenoemd arrest van het Hof van 27 oktober 2016.

Om zich territoriaal onbevoegd te verklaren, heeft de familierechter bij de Tribunal judiciaire de Nanterre impliciet maar noodzakelijkerwijs geoordeeld dat artikel 9, lid 1, van verordening (EG) nr. 2201/2003, dat geldt „*in afwijking van artikel 8*” van diezelfde verordening, van toepassing was met uitsluiting van het genoemde artikel [8, dat een] principiële bevoegdheid [omissis] [vaststelt] die, volgens het arrest van het Hof van 4 oktober 2018, in de weg staat aan de toepassing van artikel 15, dat is geformuleerd „*bij wijze van uitzondering*”.

In deze omstandigheden dient in de onderhavige zaak, ter beantwoording van de middelen van partijen, met het oog op een uitspraak over de internationale territoriale bevoegdheid, te worden verduidelijkt hoe artikel 9, lid 1, van verordening (EG) nr. 2201/2003 zich verhoudt tot de artikelen 8 en 15 van diezelfde verordening. Ook moet ervoor worden gezorgd dat de residuele bevoegdheid van artikel 9, lid 1, van verordening (EG) nr. 2201/2003 in voorkomend geval, in de praktijk en door een ruime uitlegging, niet een basis vormt voor ingevingen die te maken hebben met zuiver gerechtelijke tactiek (zoals een mogelijke strategie in verband met procedurele termijnen en vooraf te vervullen procedurele voorwaarden, die van lidstaat tot lidstaat verschillen, en gebruikmaking van het ad-hocbevoegdheids criterium van artikel 3, onder d), van verordening (EG) nr. 4/2009 van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen, dat in casu het enige criterium is op grond waarvan de Luxemburgse familierechter als internationaal territoriaal bevoegd op dit gebied zou kunnen worden beschouwd).

Bijgevolg dient de behandeling van de zaak te worden geschorst en dienen de in het dictum van dit vonnis geformuleerde vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te worden voorgelegd [omissis].

OM DEZE REDENEN:

[omissis] schorst de behandeling van de zaak en legt het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende vragen voor:

- „1. Is artikel 9, lid 1, van verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, van toepassing:
 - a) op een verzoek tot wijziging van een omgangsrecht in de zin van artikel 2, punt 10, van deze verordening dat door de houder van dit recht is ingediend op grond van een rechterlijke beslissing – die in het belang van de kinderen met uitgestelde werking is vastgesteld maar definitief is geworden en in kracht van gewijsde is gegaan – die meer dan vier maanden vóór de inleiding van de

procedure krachtens artikel 9, lid 1, van de verordening is gegeven in de staat waar de kinderen vroeger hun gewone verblijfplaats hadden,

- b) en dit met uitsluiting van de principiële bevoegdheid waarin artikel 8 van deze verordening voorziet,

ook al specificeert overweging 12 van deze verordening dat *„[d]e in deze verordening opgenomen bevoegdheidsregels met betrekking tot ouderlijke verantwoordelijkheid [zodanig zijn] opgezet dat zij in het belang van het kind zijn, en met name beantwoorden aan het criterium van de nauwe verbondenheid[, wat] betekent dat de bevoegdheid in de eerste plaats bij de gerechten van de lidstaat van de gewone verblijfplaats van het kind moet berusten, behalve in bepaalde gevallen waarin het kind van verblijfplaats is veranderd [...]”*?

2. Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord, verzet de aldus volgens artikel 9, lid 1, van verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid vastgestelde bevoegdheid, die dan *„in afwijking van artikel 8’* van deze verordening geldt, zich in dat geval tegen de toepassing van artikel 15 van deze verordening, waartoe kan worden overgegaan *„bij wijze van uitzondering’* en *„in het belang van het kind’*?”

[omissis]